

Tóm lược về Tam Tòa

Tác Giả: Lß Giang

Thứ Ba, 01 Tháng 9 Năm 2009 21:37

1.- Vài nét lịch sử về Tam Tòa

Giáo xứ Tam Tòa được thành lập từ 1887 với ngôi nhà thờ đầu tiên do Linh mục Claude Bonin xây. Năm 1940, Linh mục René Toussaint Morineau đã xây lại nhà thờ mới có tháp chuông còn tồn tại hiện nay, với mặt khu ruộng lớn bao gồm nhà xứ và trường học.

Sau Hiệp Định Genève 1954, đa số giáo dân Tam Tòa và các vùng quanh thành phố Đông Hà đã di cư vào Đà Nẵng. Phần phía nam Quảng Bình được giao cho Giáo Phận Vinh. Giáo dân còn lại ở phía nam sông Gianh do hai Linh mục Trần Quang Nghiêm và Lê Văn Minh Thụ coi sóc. Đến năm 1962, Linh mục Thụ qua đời. Năm 1964, khi Mỹ bắt đầu oanh tạc Quảng Bình, cả thành phố được dời vào một vùng trong núi được gọi là Cồn, tất cả dân cư đều phải đi theo. Năm 1968, nhà thờ Tam Tòa bị bom phá sạch, chỉ còn lại cái tháp chuông. Thành phố Đông Hà bị san bằng.

Sau chiến tranh, khi tái thiết lại thành phố Đông Hà, nhà cầm quyền đã dùng khu bên trái tháp nhà thờ làm hội trường và khu bên phải làm công viên Nhật Lệ, chỉ chừa lại một khoảnh đất nhỏ sau tháp chuông nhà thờ. Nhiều giáo dân ở các vùng xung quanh cũng đã tập về thành phố

Đßng Hßi và mong muốn tái lập lại giáo xứ Tam Tòa.

Vì Đßng Hßi vốn thuộc giáo phận Huß, nên Đßc Cha Nguyßn Nhß Thß, TGM giáo phận Huß đã nhißu lần xin chính quyền Qußng Bßnh cho mßt linh mục ß Huß ra làm mục vụ cho giáo dân Qußng Bßnh, nhưng bị từ chối. Mßt linh mục đã đến quan sát tình hình tại chỗ cũng bị đuổi về.

Vì không được phái linh mục đến làm mục vụ tại Qußng Bßnh, ngày 15.5.2006, ĐGM Nguyßn Nhß Thß đã bàn giao giáo hạt Nam Qußng Bßnh cho Giáo Phßn Vinh. Linh mục Lê Thanh Hßng được Đßc Giám Mục Giáo Phßn Vinh cử vào quản xứ Sen Bàng và các xứ còn lại tại Đßng Hßi trở vào. Từ đó, các tín hữu Tam Tòa và một số giáo xứ lân cận mới tìm lại với nhau và hiện nay đã có khoảng 1.500 người. Nhưng vì không có nhà thờ nên mọi sinh hoạt tôn giáo tạm thời được tổ chức tại nhà một giáo dân là nhà ông Nguyßn Công Lý, trên đường Nguyßn Du, cách noin nhà thờ cũ hơn 100 mét về phía Tây Bắc. Tuy nhiên, hàng năm họ vẫn tổ chức lễ khu sau tháp nhà thờ Tam Tòa được hành hương minh niên do Đßc Cha Cao Đình Thuyên, Giám Mục Giáo Phßn Vinh cử hành.

2.- Tranh đấu cho một ngôi nhà thờ ß Đßng Hßi

Nhißu giáo dân đã đứng lên đòi hỏi nhà cầm quyền phải trả lại khu nhà thờ Tam Tòa cho giáo xứ Tam Tòa, nhưng chính quyền từ chối, vì hai lý do sau đây: Thứ nhất, ngày 26.3.1997, UBND tỉnh Qußng Bßnh đã ra quyết định đưa nhà thờ Tam Tòa vào danh mục di tích lịch sử, di chứng tại các chiến tranh. Thứ hai, khu đất còn lại, không được để làm nhà thờ.

Trong cuộc họp vào đầu năm 2009, chính quyền Qußng Bßnh và đại diện Tòa Giáo Mục Vinh đứng ý không tái thiết lại nhà thờ Tam Tòa cũ như giáo dân yêu cầu, nhưng chính quyền sẽ cấp cho giáo xứ Tam Tòa một khu đất thích hợp để làm một nhà thờ mới. Trong cuộc phỏng vấn của đài RFA ngày 26.2.2009, ông Phan Lâm Phương, Chủ tịch UBND Qußng Bßnh cũng đã lặp lại sự thỏa thuận nói trên. Ông nói rằng không thể cho xây lại nhà thờ tại nơi nơi nhà thờ Tam Tòa cũ vì hai lý do chính sau đây: Lý do thứ nhất là ông muốn giữ lại cái tháp chuông để làm chứng tích cho con cháu thế hệ được cái thßm họ có a chiến tranh và đứng gây ra chiến tranh nữa. Lý do thứ hai là nơi nhà thờ cũ quá hẹp vì khu đó đã làm mất cái cổng và một công viên ß hai bên rßi.

Khi phóng viên Thanh Trúc hỏi đã lâu rồi thành phố Đßng Hßi không còn nhà thờ nào, vậy

UBDD có nghĩ sß cho giáo dân phß c hß i lß i nhà thß Tam Tòa không, ông Phan Lâm Phß ng nói chính quyß n cũng sß tß o điß u kiß n đß cho giáo dân có chß sinh hoß t nhß quy chß tôn giáo đã đß nh, nhß ng làm lß i chß cũ không đß c. Ông nói UBND sß cß p cho giáo dân mß t khu đß t khác đß làm nhà thß .

Phóng viên Thành Trúc lß i hß i khu sß đß c cß p làm nhà thß sß nhß thß nào, ông Phan Lâm Phß ng trß lß i rß ng đß i điß n chính quyß n và giáo xß Tam Tòa sß cũng nhau đi chß n nß i sß làm nhà thß , khu đó phß i là mß t khu thuß n tiß n, chß không phß i mß t khu ß xa hay không thuß n tiß n.

Linh mß c Võ Thanh Tâm. Tß ng Đß i Diß n Giáo Phß n Vinh, lúc đß u cũng đòi hß i phß i tái xây dß ng nhà thß Tam Tòa cũ, nhß ng ngài cho biß t mß t sß linh mß c ß trong giáo phß n cho rß ng hiß n nay sß giáo dân Tam Tòa đã đi vào Đà Nß ng, Nha Trang hay qua Mß . Vß y vß n đß nhà thß Tam Tòa đß cho giáo dân Tam Tòa lo. Vß n đß cß a giáo phß n là làm sao cho giáo dân tß i thành phß Đß ng Hß i có mß t nß i sinh hoß t tôn giáo. Nß i này phß i là mß t nß i thuß n tiß n, chúng tôi mß i chß p nhß n.

Tß đß u năm đß n nay, chính quyß n đã chß đß nh cho giáo xß Tam Tòa 5 nß i đß có thß xây nhà thß , nhß ng bß n nß i đß u là đß ng vß ng không có đß ng giao thông và tiß n nghi, chß có mß t nß i tß m đß c, nhß ng sau đó chính quyß n tß chß i không chß u cß p nß i này.

3.- Cuộc tranh đß u bùng nß

Vì không đß c cß p đß t, ngày 20.7.2009, giáo dân đã tß đß ng đß n đß ng mß t cái lß n tß m trên nß n đß t cũ cß a nhà thß Tam Tòa. Công an đã đß c huy đß ng đß n đàn áp bß ng dß i cui, gß y gß c, lß u đß n hß i cay, và dùng xe kéo đß sß p ngß i lß n mà giáo dân vß a đß ng lên. Hß đã bß t đi hàng chß c ngß i và sau đó quyß t đß nh truy tß 7 ngß i. Mß t sß giáo dân và linh mß c đã tß tß p lß i khu nhà thß cũ đß cß u nguyß n, nhß ng bß ngß n cß n và đàn áp dã man.

Sáng Chúa Nhß t 26.7.2009 tß i nhà thß cß a 18 sß hß t trên tß ng sß 19 giáo hß t trong Giáo phß n Vinh, giáo dân các giáo xß đã đß vß giáo hß t mình đß thß hiß n tình liên đß i, hiß p thông cß u nguyß n cho Tam Tòa. Theo sß liß u báo cáo tß các giáo hß t, sß giáo dân tham dß lß sáng hôm 26.7.2009 gß n 250 ngàn ngß i. Giáo dân thuß c nhiß u nß i trong nß c cũng nhß hß i ngoß i đã cùng hiß p thông vß i giáo dân giáo xß Tam Tòa.

Một thông cáo của Tòa Giám Mục Vinh Xã Đoàn cho biết, riêng tại Tam Tòa, Đền Hối, có 7 linh mục trong hạt Đền Troóc và hơn 500 giáo dân đã đi vào nhà thờ Tam Tòa để dâng lễ. Nhóm một lực lượng khoảng trên 3,000 người, trong đó gồm có công an, cảnh sát, dân quân và dân địa phương đã dùng vũ lực ngăn cản, đánh đập.

Sáng 27.7.2009, 5 linh mục và Hội Đền Mục Vụ các giáo xứ trong giáo hạt Kß Anh, một giáo hạt sát Qußng Bình, đã vào thăm các nạn nhân. Theo các linh mục kể lại, khi đoàn vào buổi chiều xe, gần nạn nhân nhà thờ Tam Tòa thì một nhóm ăn mặc thô bỉ xông vào đánh ngay các linh mục và giáo dân cùng đi. Linh mục Nguyễn Đình Phú bị thương nặng phải đưa vào bệnh viện.

Nghe tin trên, linh mục Ngô Thanh Bình, quản xứ Hà Nội, tại xem tình hình. Ngài thấy một nhóm côn đồ đang bao vây trùm xả không cho ai vào. Ngài gọi điện thoại và được ông Phó chủ tịch UNND tỉnh đến tại thăm Cha Phú. Tuy nhiên, sau khi ông Phó chủ tịch rời trụ sở, một nhóm côn đồ xông vào đánh 2 giáo dân đang giúp cha Phú và đánh Cha Bình bị thương nặng. Tin tức và hình ảnh vụ hành hung này đã được mau chóng phổ biến rộng rãi trên nhiều websites và hãng thông tấn quốc tế.

Hôm Chúa Nhật 2.8.2009, tất cả 178 giáo xứ trong Giáo Phận Vinh tập trung tham dự thánh lễ tại các nhà thờ giáo xứ sở tại của mình và cùng nhau hiệp thông cầu nguyện cho các nạn nhân trong vụ giáo xứ Tam Tòa trong mùa tuân và qua.

Ngày 30.7.2009, Văn Phòng Thư Ký của Tòa Giám Mục Giáo Phận Vinh ra Thông Cáo số 4 nói về vụ Tam Tòa gồm những điểm chính như sau:

Chiều 27.7.2009, linh mục Phaolô Nguyễn Đình Phú và một số giáo dân bị đánh trong thời gian tại Kß Anh (Hà Tĩnh). Lúc 21 giờ cùng ngày, linh mục Phêrô Ngô Thanh Bình được đưa vào Phòng Khám Đa Khoa của Tòa Giám Mục Xã Đoàn.

Tại 28.7.2009, một số gia đình có nạn nhân đang bị công an Qußng Bình bắt giữ báo cho Tòa Giám Mục biết là chính quyền địa phương đang ngăn cản "làm thủ tục" đón người nhà về.

Ngày 30.7.2009, vào lúc 10 giờ, ông Nguyễn Đức Thanh, Vụ Phó Vụ Công Giáo, và bà Đào Thị Đồng, Chuyên viên Công giáo thuộc Ban Tôn Giáo Chính Phủ đã tới Tòa Giám Mục gặp và trao đổi với linh mục Võ Thanh Tâm, Tổng Đai Di n Giáo phận Vinh cùng với linh mục Phạm Đình Phùng, Chánh văn phòng Tòa Giám Mục Xã Đoài. Tới cuộc gặp này, Đai di n Ban Tôn Giáo Chính Phủ muốn nghe những ý kiến từ Giáo phận Vinh. Linh mục Tổng Đai Di n l n l t nêu lên các ý kiến sau đây:

- Thứ nhất, thứ hai những giáo dân bị công an Qu ng Bình đánh đập và đang bị bắt giữ. Sẵn sóc, chấp hành những giáo dân bị công an đánh đập.

- Bị những người tới chặn che cửa giáo xứ Tam Tòa. Tr l i Thánh giá, tr l i tài sản của Giáo hội và tài sản của giáo dân.

- Đang ngay việc xuyên tạc sự thật, bôi nhọ tôn giáo, kích động hận thù, gây chia rẽ khối đoàn kết l n ng giáo.

Lúc 18 giờ ngày 30.7.2009, Tòa Giám Mục nhận được tin từ những nhà cửa các n n nhân cho biết: Công An Qu ng Bình đã thêm 4 giáo dân bị bắt giữ từ ngày 20.7.2009. Hiện còn 3 giáo dân bị giữ. Còn ông Nguyễn Công Lý bị mang đi ngày 26.7.2009 đã được thả sau đó.

Ngày 6.8.2009, Tòa Giám mục Vinh Xã Đoài đã gửi văn thư số 22/09 tr l i các công văn 1652/UBND-NC và 1684/UBND-NC của Ủy Ban Nhân Dân Tỉnh Qu ng Bình mời Đai di n Toà Giám Mục Vinh vào giải quyết các vụ việc xảy ra tại Tam Tòa, thành phố Đông H i, tỉnh Qu ng Bình.

Văn thư nói rằng cho tới nay trên địa bàn thành phố Đông H i chưa có một an toàn tính mạng cho giáo dân và các linh mục, nên Tòa Giám mục Giáo phận Vinh chấp vào làm việc với Ủy Ban đ l c. Theo đề nghị của Ủy Ban, Tòa Giám Mục chấp nhận làm việc với Ủy Ban tại Tòa Giám mục Xã Đoài.

Văn thư nhắc lại việc công an Qu ng Bình đã đánh đập, bắt giữ giáo dân và chiếm đoạt trái phép tài sản của giáo dân và của Giáo Hội. Việc 2 linh mục và các giáo dân bị đánh đập ngày

27.7.2009 tại Đáng Hái là có chá máu.

Văn thá yêu cầu thá hát nháng giáo dân vô tái; trá lái tài sản của giáo dân và của Giáo Hái mà công an Quáng Bình đã chiám đoạt trái phép; sẵn sóc cháa lành nháng ngái đã bị đánh đập và bị tháng cho nháng ngái bị hái; ngáng ngay vì cá tuyên tác sá thát, bôi nhá tôn giáo, kích động gây hán thù chia rẽ láng giáo làm bị tán đái sản giáo dân.

Ngày 7.8.2009, Tòa Giám mác Vinh cũng đã gái Ban Tôn giáo Chính Phá văn thá số 23/09 VTTG nói vá "Vá viác Tam Tòa - Đáng Hái, Quáng Bình", trình bày các bị nác đã xảy ra và đáng Ban Tôn giáo Chính Phá có ngay ý kián chỉ đáo y Ban Nhân Dân tánh Quáng Bình: Đáng ngay nháng viác làm sai trái, thá giáo dân, trá lái tài sản của Giáo Hái và của giáo dân; đáng ngay vì cá tuyên tác sá thát, bôi nhá tôn giáo, kích động gây hán thù giáa giáo dân và láng dân.

Tái ngày 14.8.2009, nhân ngày lá váng Lá Má Hán Xác Lán Trái, giáo dân giáo phán Vinh quy tá vá đông đáo, Tòa Giám Mác Vinh đã tách chác Buái Tháp Nán Hiáp Thông cáu nguyán cho giáo xá Tam Tòa.

Đúng 19 giá 30 phút, tại Quáng Tráng Tòa Giám Mác, Linh mác Nguyán Xuân Hoá, Quán lý Tòa Giám mác, đã chá sá Thánh lá váng Lá Má Hán Xác Lán Trái vái đông đáo linh mác đáng tá. Đác biát, ĐGM Cao Đình Thuyên cũng hián dián trong Thánh lá. Sau Thánh lá, cáng đoàn bác vào giá Cáu Nguyán Hiáp Thông vái nháng đau khá mà anh chá em Tam Tòa đang phái cháu trác sá bị cá bách của nhà cám quyán Quáng Bình.

Tá kháp các náo đáng trong giáo phán Vinh, nhát là tá hai tánh Hà Tánh và Nghá An, nháng dòng ngái khoáng 200.000 đã liên tiáp đá vá Tòa Giám Mác Vinh đá tham đá lá Quan Tháy Giáo Phán. Mát sá mang theo cá Vatican hay bằng cáu nguyán cho Tam Tòa. Tát cá đã dián bị ná trong trát tá và yên án.

Báo Sài Gòn Giái Pháng cho biát ngày 21.8.2009, UBND thành phá Đáng Hái, tánh Quáng Bình, đã tián hành khái công làm mát công viên sau tháp chuông Tam Tòa á đáng Nguyán Du, pháng Đáng Má. Công trình có táng trá giá 800 triáu đáng gám các háng mác nhá hàng rào, cây xanh, ván cá, đáng đáo bá.

Theo báo này, công trình đợc đánh giá s tôn t o thêm v đ p cho công viên Nh t L và t o đi u ki n thu n l i cho du khách tham quan. Công trình đợc đ trù s khánh thành vào đ p k ni m Qu c khánh 2.9.2009.

Nh v y, giống nh tr ng h p Thái Hà, sau cu c tranh đ u đ đòi có m t nhà th cho thành ph Đ ng H i v a qua, nhà c m quy n đã quy t đ nh bi n khu sau tháp nhà th thành m t ph n c a công viên Nh t L , nh ng cho đ n nay chính quy n v n ch a c p đ t cho giáo dân đ làm nhà th nh đã h a. Cu c tranh đ u đang ti p t c.